

leverd in ampullen van 5 cM³. Het is geheel zonder giftige eigenschappen en ik gebruik daarvan bij een patiënt 1 à 2 ampullen daags, vermengd met 3 cM³ seleen-vanadium, te zamen verdund in hun tienvoudig volumen physiologische zoutoplossing. Dit synthetisch product kan ook intramusculair worden ingespoten en geeft nooit enig pijnlijk infiltraat, nog minder necrose, zooals door WERNER bij het enzytol werd waargenomen.

In het volgende jaarboekje zal daarom het enzytol plaats moeten ruimen voor het synthetisch bereide boro-choline en het is waarschijnlijk, dat na de alsdan meer algemeen daarmede verkregen uitkomsten deze plaats een blijvende zal zijn. De aanwijzing zal dan moeten luiden „kwaadaardige gezwellen en chirurgische tuberculose” en niet, zooals voor het enzytol is vermeld, „kwaadaardige gezwellen en tuberculose”. Bij chirurgische tuberculose is het boro-choline zeer weldadig, bij longtuberculose hoogst gevaarlijk; men schrijft de werking van dit middel bij tuberculose toe aan het feit, dat door choline het nastinehulsel van den tuberkelbacil zou worden opgelost; daardoor zou dan het tuberculine vrij worden en nu is het mogelijk, dat bij chirurgische tuberculose dit tuberculine onschadelijk blijft, doordat het door de wond wordt uitgescheiden of ten minste niet in den bloedsomloop komt, terwijl bij longtuberculose, waarbij wel steeds bacillaemie bestaat, het tuberculine rechtstreeks in het bloed zou komen. Ik geef deze verklaring voor een betere; een hypothese behoeft slechts te voldoen aan de tot heden bekende feiten. Indien het Fransche boro-choline een verbeterde uitgave is van het Duitsche enzytol, vermindert dit in niets de waarde en de prioriteit van de onderzoekingen van WERNER, SCECZI en hun medewerkers omtrent het choline; het bewijst alleen, dat de wetenschap internationaal is.

Den Haag, 6 Jan. 1915.

CH. VERMEULEN.

VANWAAR STAMMEN DE VOORVADEREN VAN VESALIUS?

Vrij algemeen wordt aangenomen, dat de naam VESALIUS ontleend is aan de plaats, vanwaar de voorvaderen van den beroemden ontleedkundige afkomstig waren en de aan den Rijn gelegen stad Wesel wordt als afstammingsplaats genoemd. Dat deze de plaats van herkomst niet is, schijnt mij toe te blijken uit VESALIUS' eigen mededeelingen. Hij verhaalt nl., dat hij op last van keizer KAREL V te Nijmegen moest achterblijven om geneeskundige hulp te verleenen aan iemand uit 's Keizers gevolg en zoo luiden dan zijn eigen woorden; „te Nijmegen in het zeer oude en zeer beroemde Kleefsch Wesel (vanwaar zij herkomstig is) had ik gelegenheid de gedenkteekenen van de familie WIJTING in oogenschouw te nemen”. Het is nu niet waarschijnlijk, dat VESALIUS aldus sprekende, bedoelt een plaats als Wesel, van Nijmegen wel elf uur gaans verwijderd en liggend aan den rechter Rijnsoever, terwijl Nijmegen aan den linker oever van de rivier ligt. Veeleer wijst dat „te Nijmegen” op een naderbij gelegen plaats, zooals de thans nog bekend zijnde buurtschap Wesel onder de gemeente te Wychen, ongeveer twee uur gaans zuidwestelijk van Nijmegen. Het is bekend, dat de kleine plaatsen bij Nijmegen in de middeleeuwen veel aanzienlijker zijn geweest, en het is te voorzien, dat, wanneer de kloosterorden de geschiedenis van haar vestigingen in de Nederlanden zullen uitgeven, veel belangrijks ook over die plaatsen aan het licht zal komen. De benaming „zeer oud en zeer beroemd” kan dus op het thans onbeduidende Wesel passen. Ten overvloede zijn in het wapen van VESALIUS, voorkomende op de titelplaat van het in 1543 uitgegeven werk, de drie dieren onder elkander geplaatst, terwijl het wapen van de aan den Rijn gelegen stad Wesel soortgelijke dieren vertoont, twee naast elkander en een er onder, en het zou dus kunnen wezen, dat het wapen van VESALIUS eigenlijk het wapen is van het op twee uur afstands van Nijmegen gelegen Wesel.

Dreumel, 7 Januari 1915.

J. J. VAN DER KLEIJ, arts.